

КЛИНИЧНИ И СОЦИАЛНИ АСПЕКТИ НА CO₂ ЛАЗЕРНОТО ЛЕЧЕНИЕ ПРИ СТРЕС УРИНАРНА ИНКОНТИНЕНЦИЯ

Дарина Давидова-Ирмова^{1,2}

¹ Факултет по обществено здраве и здравни грижи, Университет „Проф. д-р Асен Златаров“, бул. „Проф. Якимов“ 1, Бургас 8010, България

² New Life Бургас, Медицински център за репродуктивно здраве, гр. Бургас, ул. „Транспортна“, 8000, България

Резюме: Стрес уринарната инконтиненция е състояние, което засяга голям брой жени и често се приема като „нормално“, въпреки че значително влошава качеството на живот. В последните години CO₂ лазерната терапия се очертава като щадяща алтернатива на хирургичното лечение. Обзорът на литературата показва висока ефективност и безопасност на метода, макар и с ограничени дългосрочни данни. Анкетно проучване сред 63 жени разкрива, че повече от половината не търсят лечение, но значителна част проявяват интерес към неоперативни решения. Това потвърждава нуждата от повишена информираност и достъп до минимално инвазивни терапии.

Ключови думи: стрес уринарна инконтиненция, CO₂ лазер, минимално инвазивна терапия, социални нагласи, качество на живот.

CLINICAL AND SOCIAL ASPECTS OF CO₂ LASER TREATMENT IN STRESS URINARY INCONTINENCE

Darina Davidova-Irmova^{1,2}

¹ Faculty of public health and health care,

Prof. Asen Zlatarov University, Burgas-8010, Bulgaria

² New Life Burgas, Medical Center For Reproductive Health, Burgas, Transportna Street, 8000, Bulgaria

Summary: Stress urinary incontinence affects a large number of women and is often perceived as “normal,” despite its negative impact on quality of life. In recent years, CO₂ laser therapy has emerged as a minimally invasive alternative to surgery. A review of recent literature confirms its high efficacy and safety, though long-term evidence remains limited. A survey of 63 women showed that more than half do not seek treatment, while many expressed interest in non-surgical options. These findings highlight the importance of raising awareness and expanding access to minimally invasive therapies.

Key words: stress urinary incontinence, CO₂ laser, minimally invasive therapy, social attitudes, quality of life.

1. Въведение

Стрес уринарната инконтиненция е състояние, което много жени познават отблизо, но се притесняват да коментират. Тя се представлява неволно изпускане на урина при кашляне, кихане или физическо усилие и често се възприема като неудобна, но „естествена“ част от напредването на възрастта. В действителност обаче този проблем

не е само медицински, а носи със себе си социална тежест, отразява се върху самочувствието, интимността и качеството на живот на жените.

До скоро решенията на този проблем бяха от упражнения за укрепване на тазовото дъно и поведенчески промени до хирургични интервенции. Макар операциите да са ефективни, те често се възприемат със страх от пациентките, свързват се с възстановителен период, рискове и редица ограничения. Поради това много жени предпочитат да търпят симптомите или да използват временни решения като превръзки, вместо да потърсят някакви варианти за лечение.

През последните години обаче се появи нова възможност, а именно лечението с CO₂ лазерната терапия [6]. Тя е минимално инвазивна, провежда се амбулаторно, не изисква анестезия и възстановителен период. Вече има достатъчно клинични данни, които показват значително намаляване на симптомите и подобряване на качеството на живот след няколко процедури. Това прави метода все по-популярен и приеман както от лекари, така и от пациентки. В българската практика вече са публикувани данни за приложението на минимално инвазивни методи при стрес уринарната инконтиненция, включително CO₂ лазерната терапия [9].

В тази връзка обаче актуален е въпроса как жените възприемат този тип лечение, готови ли са да му се доверят, какви са техните страхове, нагласи и очаквания. Тези въпроси са не по-малко важни от клиничните данни, защото именно те определят доколко един метод ще бъде възприет в практиката.

2. Цел, задачи и методи

Целта на настоящото изследване е да се анализира ефективността от приложението на CO₂ лазера при стрес уринарна инконтиненция и от друга страна готовността на да го приемат, да му се доверят и да го изберат като реална алтернатива на хирургията или на „търпението“ като стратегия.

За да бъде изпълнена тази цел, си поставяме следните задачи:

- 1) да се направи обзор на научната литература, която вече е натрупана за CO₂ лазерното лечение при стрес уринарна инконтиненция;
- 2) да се представят социалните и културните аспекти на проблема, както те се открояват в различни изследвания и практики;
- 3) да се анализират нагласите на жените у нас, отразени в анкетно проучване, което показва как самите пациентки гледат на лечението, на риска и на възможността за промяна.

3. Материали и методи

За да се изгради по-пълна представа за мястото на CO₂ лазерната терапия при стрес уринарна инконтиненция, бяха използвани два взаимодопълващи се източника на информация, а именно научна литература и данни от анкетно проучване. Настоящото изследване е продължение и развитие на дисертационен труд, посветен на CO₂ лазерната терапия при симптоми на стрес уринарна инконтиненция (СУИ) [8].

Литературен обзор. За целите на анализа направихме преглед на публикации от последните пет години, включващи както клинични проучвания, така и обзорни статии. Търсенето беше фокусирано върху бази данни като PubMed и Scopus. Избрани бяха публикации, които дават информация за ефективността, безопасността и социалното отражение на метода. Така събрахме изследвания, резултатите от които могат да бъдат сравнени и критично оценени.

Анкетно проучване. За да изследваме социалните аспекти на CO₂ лазерното лечение при стрес уринарна инконтиненция, проведохме анкетно проучване сред 63 респондентки със СУИ. За целта бе изготвена електронна анкетна карта, включваща

въпроси за възприемането на състоянието, предпочитанията за лечение и готовността за прилагане на нови методи. Тя обхващаше както клинични (напр. честота и тежест на симптомите), така и социални и психологически аспекти (срам, страх от операция, влияние върху ежедневието).

3. Резултати

За целите на изследването са анализирани научни публикации за периода 2019 г. – 2024 г. Може да каже, че за последните пет години има сериозно повишаване на прилагането на CO₂ лазерната терапия при стрес уринарна инконтиненция. В редица клинични проучвания се съобщава за висока ефективност, която достига до 80-90% подобрене на симптомите след серия от процедури [1, 5, 7]. В допълнение, методът се характеризира с добра поносимост и минимални нежелани реакции.

Въпреки това, редица автори обръщат внимание на липсата на дългосрочни клинични изпитвания. Този факт поставя множество въпроси относно това колко е трайността на ефекта и каква е необходимостта от поддържащи процедури [2, 3]. Някои публикации акцентират, че ефективността е по-висока при жени в перименопауза и с нормално телесно тегло, докато при пациентки с наднормено тегло резултатите са по-слабо изразени.

Особено ценни са трудовете на български автори, сред които Павел Добрев, които подчертават значението на индивидуализирания подход и въвеждат социалния контекст в интерпретацията на резултатите [11, 12]. Според тези публикации CO₂ лазерът не трябва да се разглежда само като технологично решение, а като част от цялостна стратегия за подобряване на качеството на живот на жените.

Направеният литературен обзор показва, че CO₂ лазерната терапия се утвърждава като ефективен и щадящ метод за лечение на стрес уринарна инконтиненция. Повечето проучвания съобщават за намаляване на симптомите при 70–90% от пациентките след последователни от три до четири процедури. Терапията се понася добре, а нежеланите реакции обикновено са леки и преходни и са свързани най-често леко парене или чувство на дискомфорт в първите дни. Подобни резултати за безопасността се съобщават и в други изследвания, които потвърждават минималния риск от усложнения и добрата поносимост на метода [4]. Това съществено отличава метода от класическите хирургични интервенции е фактът, че не е необходим възстановителен период и това позволява на жените да се върнат към ежедневието си веднага.

Резултатите от проведеното анкетно проучване потвърждават сред 63 респондентки, че медицинската ефективност не е единственият фактор, който определя избора на лечение. Половината от анкетираните жени (53,97%) смятат СУИ за „нормално състояние“ и не търсят медицинска помощ. Около една четвърт (26,98%) предпочитат да разчитат на консервативни мерки като превръзки, а едва 19,05% заявяват готовност да търсят активно лечение, стига то да не включва операция (Фиг. 1).

Фиг. 1. Нагласи на жените със стрес уринарна инконтиненция към лечение

Когато респондентките вече са се запознали с възможностите на CO₂ лазера, техните нагласи са се променили. Много от тях са оценили факта, че процедурата е бърза, безболезнена и без възстановителен период. Част от анкетираните дори са я определили като „по-лека и по-малко плашеща“ в сравнение с хирургичното лечение. Въпреки това остава известна доза недоверие, най-често свързано с липсата на дългосрочни резултати и със сравнително новия характер на метода.

Съпоставянето на литературните данни и анкетата очертава ясна картина: клиничната наука и реалните нагласи на жените се допълват. От една страна, CO₂ лазерът демонстрира добра ефективност и безопасност, а от друга показва социалните бариери, културните нагласи и страхът от медицински интервенции продължават да ограничават достъпа до лечение.

4. Заключение

Стрес уринарната инконтиненция е медицински проблем, тя е състояние, което променя живота на жените, ограничава социалните им контакти и подкопава самочувствието им. Дълго време решението беше или да се търпи, или да се прибягва до хирургична намеса, стъпка, която много жени избягват поради страхове и бариери.

CO₂ лазерната терапия показва, че има и друг начин за справяне с проблема, който е щадящ, минимално инвазивен и социално приемлив. Данните от литературата доказват нейната ефективност и безопасност, а проведеното анкетно проучване показва, че жените възприемат метода като по-лека и по-малко плашеща алтернатива. В същото време ясно се вижда, че липсата на информация и културните нагласи все още възпират много пациентки да потърсят помощ.

Това означава, че медицината и обществото трябва да вървят ръка за ръка. Не е достатъчно само да се въведе нов метод, а е и необходимо да се повиши информираността, да се създадат пространства за открит разговор и да се преодолее стигмата около проблема. Само така жените ще могат да направят информиран избор и да възприемат CO₂ лазерната терапия като реална възможност за подобряване на качеството си на живот.

Библиография

1. Behnia-Willison, F., Sarraf, S., Miller, J., Mohamadi, B., & Ghaemmaghami, F. (2019). Safety and long-term efficacy of fractional CO₂ laser treatment in women suffering from stress urinary incontinence. *European Journal of Obstetrics & Gynecology and Reproductive Biology*, 235, 76–80.
2. Bhide, A., Digesu, G. A., & Elneil, S. (2020). Use of lasers for the treatment of stress urinary incontinence: a systematic review. *European Urology Focus*, 6(5), 1045–1053.
3. Filippini, M., Cianci, A., & Angioli, R. (2021). Fractional CO₂ laser in urogynaecology: current evidence and future perspectives. *International Urogynecology Journal*, 32(3), 607–616.
4. Gambacciani, M., Lev-Sagie, A., Faraguna, T., Gaviria, J. E., Gaviria, C. J. (2019). Safety of fractional CO₂ laser treatment in postmenopausal women with vulvovaginal atrophy. *Climacteric*, 22(4), 379–385.
5. Isaza, P. G., & Moncada, J. I. (2019). Long-term effect of fractional CO₂ laser treatment for stress urinary incontinence in women: prospective cohort study. *Climacteric*, 22(2), 153–158.
6. Karcher, C., & Sadick, N. (2019). Vaginal rejuvenation using energy-based devices. *International Journal of Women's Dermatology*, 5(2), 79–87.
7. Salvatore, S., Pitsouni, E., Grigoriadis, T., Zacharakis, D., Pantaleo, G., Candiani, M. (2020). CO₂ laser therapy for genitourinary syndrome of menopause and stress urinary incontinence: long-term outcomes. *Maturitas*, 136, 1–6.

8. Давидова, Д. (2024). CO₂ лазер при лечение на стрес уринарна инконтиненция – ефективност и социални аспекти. Автореферат на дисертация. Университет „Проф. д-р Асен Златаров“ – Бургас.
9. Дамянова, К. (2021). Миниинвазивни подходи при уринарна инконтиненция – мястото на CO₂ лазерната терапия. Акушерство и гинекология, 60(4), 25–30.
10. Николова, Д., & Вълчева, М. (2022). Социални нагласи и бариери пред лечението на уринарна инконтиненция при жените в България. Български медицински журнал, 4(1), 37–44.
11. Добрев, П. (2019). Уринарна инконтиненция при жената – съвременни диагностични и терапевтични подходи. София: Медицинско издателство „Арсо“.
12. Добрев, П. (2021). Лазерна терапия при урогинекологични състояния – клинични резултати и социални перспективи. Акушерство и гинекология, 60(2), 33–39.